

ВІСНИК

VISNYK the HERALD

суспільно-політичний місячник

РІК XXXV Ч. 6
YEAR XXXV No. 6

ЧЕРВЕНЬ — 1982
JUNE — 1982

ЦІНА 0.90 ЦЕНТІВ
PRICE \$0.90

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

Боротьба ідей і етичних вартостей	1
Молоді Герої України в ОН	2
Відбулася ХХ Конвенція УНПомочі	3
ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО — На службі Нації	4
Д-Р БОГДАН ДЗЕРОВИЧ — В ім'я національного інтересу (Закінчення)	6
Москвини заливають перенаселений Київ	8
ЯРОСЛАВ САВКА — Нова публікація про злочини...	9
ПРОФ. І. ЛЕВАДНИЙ — Гетьман-емігрант Пилип Орлик	13

СТОРІНКА ОЖ ОЧСУ

Загальні Збори ОЖ ОЧСУ, Відділ у Нью-Йорку	15
АЛЛА КОССОВСЬКА — Пісня про Героїв (Вірш до 40-рр. УПА) ...	16
НАДЛЯ НАУМ — Кого вшановують?...	17
МИКОЛА ВЕРЕС — Конотоп (Вірш)	18

З ЖИТТЯ ВІДДІЛІВ

Відділ ООЧСУ в Чікаго	19
Заг. Збори 9-го Відділу в Картереті, Н. Дж.	20
БОГДАН ЛІВЧАК — У 40-річчя Армії Безсмертних	20
Скульптура українця — на подвір'ї ОН	24
ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО — Газетні цуцики (фейлетон)	

У ЦІМ РОЦІ МАСОВО ВІДЗНАЧАЄМО 40-ЛІТТЯ СТВОРЕННЯ

ГЕРОЇЧНОЇ УПА І 50-ЛІТТЯ ПОЧАТКУ МОСКОВСЬКОГО
ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ — „УССР”.

СВОБОДА НАРОДАМ! — СВОБОДА ЛЮДИНІ!

ВІСНИК

БОРТЬБА ІДЕЙ І ЕТИЧНИХ ВАРТОСТЕЙ

(НА ОСНОВІ ПРОМОВИ ДОСТОЙНОГО ГОЛОВИ ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКА НА ТЕМУ „СТАНОВИЩЕ У СВІТІ Й УКРАЇНА”)

Живемо в ідеологічній добі — в боротьбі ідей і різних уявлень життя, передусім, в боротьбі першенства Духа над матерією, в боротьбі ідеї нації з ідеєю світової імперії, світу Києва з світом Москви. Московщина з її способом життя і системою володіння над світом — комунізмом, прагне завоювати світ і стосує усі можливі засоби розкладу, міжнародного терору і проксівоні. Вона має одну вимогу: капітуляція всього ще вільного світу.

Це бій між світом універсального зла і світом добра, волі і неволі, антихриста з Христом, руною і творчістю, Духа над матерією в метафізичному сенсі. Це бій культур, етик, двох уявлень життя. Це бій не тільки за саму ідею свободи, але також за зміст свободи, бо свобода це рамки для виповнення означених етичних, суспільних, політичних і інших вартостей — це змога вибирати і здійснювати ці означені вартості — справедливе чи несправедливе, добрі чи погане, гедоністичне чи геройче, альтруїстичне чи егоїстичне.

У цей великий ідейний, етично-моральний, теїстичний, соціологічний, політичний, національний бій треба було й нам включитися. І ми включилися не лише на поземі урядів і парламентів, але також на поземі міжнародного, громадського форуму, не тільки офіційних чинників держав, але також мобілізації прилюдної думки. В цьому бою нам треба поширювати наше уявлення життя й порядку у світі серед широких кіл громадської думки світу, нашу політичну, стратегічну та ідео-моральну концепцію.

Цей бій ведеться серед західнього суспільства, де вже подекуди починається процес пробудження й відродження та самоусвідомлення власних питоменних традиційних духових,

культурних, соціальних і національних вартостей та поворот до культу героїки життя, національного етосу, національних героїв і рідного стилю і змісту життя. Нам треба висувати в осередок процесу оновлення націй і Церков Західнього Світу ідею Нації, героїчну етику, геройчний гуманізм, геройчу релігійність, першість спільнотного над егзистичним, відродження рідних, питоменних націям культур, здійснювання ідеї соціальної справедливості з виелімінуванням ліберал-капіталістичного супротиву, з виелімінуванням культу зиску за всяку ціну й усякими шляхами, включно з торгівлею з московськими поневолювачами. Нам треба висувати актуалізацію Християнства попередніх віків, моралі Церкви катакомб.

Все це етичне та ідеологічне оновлення Західнього світу є передумовою до політичного оновлення та мілітарного озброєння вже духово, ідейно і морально озброєних борців.

В.Б.

„ЖОВТА НЕБЕЗПЕКА”

Колись ще царський міністер Вітте вказував на Китай, як на „Жовту небезпеку” для Російської імперії.

Хоча це мало розвинений, але сучасний червоний Китай став не меншою небезпекою для колоніальної Москви. У Китаї в липні 1982 р. розпочнеться перепис населення. Припускають, що разом із населенням на Тайвані (Формозі), де живуть до 60 мільйонів осіб, Китай має тепер понад 1 більйон населення. У червоному Китаї триває посилене озброєння.

„ВІЗВОЛЕННЯ НАЦІЇ ОКРОПЛЮЄТЬСЯ І ОСВЯЧУЄТЬСЯ КРОВ'Ю ЇЇ НАЙКРАЩИХ СИНІВ. ЧЕРЕЗ ІХ СМЕРТЬ — ВЕДЕ ШЛЯХ ДО ПЕРЕМОГИ!”

Симон Петлюра

МОЛОДІ ГЕРОЇ УКРАЇНИ В ОН

Різні світові пресові агенції, у тому РОЙТЕР, ЮППЕЙ, ФРАНС ПРЕС та ін., а також телевізійні канали в Нью-Йорку № 4 і № 5, радіостанція постійних новин 1010 — „Вінд” і багато ін. радіостанцій Сходу ЗСА передали вістку про незвичайну подію в будинку Об'єднаних Націй в Нью-Йорку. Навіть щоденник „Нью-Йорк Таймс”, відомий з того, що неохоче подає українські новини, обізвався короткою і вірно написаною вісткою 27.3 1982 р.

„Семеро американців українського походження, — читаемо в численній американській пресі, — увійшли в приміщення советської інформаційної агенції ТАСС і з криком „Свободу Україні!” захопили те приміщення та впродовж понад 25 хвилин тримали його й давали інтерв'ю численним світовим журналістам”.

Чудова сімка — це були українські студенти, члени Товариства Української Студіючої Молоді, ТУСМ, ім. М. Міхновського, з Головної Управи ТУСМ і з ньюйоркського Осередку, також СУСТА. Були зодягнені в білі натільні сорочки з портретом Юрія Шухевича, який має тепер 49 років віку і який був заарештований Москвою у віці 15 літ за те, що відмовився виступити проти свого батька-героя та його ідей — Головного Командира УПА ген.-хор. Тараса Чупринки — Романа Шухевича.

Провідницею української групи була 24-річна студентка Рона Стойко-Лозинська. Побачивши студентів і почувши українську мову, працівники ТАСС швидко зникли, побігли кликати поліцію. А тим часом Рона Стойко-Лозинська зачитала англійською мовою вияснення про Юрія Шухевича і, спільно з іншими друзями-студентами, відповідала на запитання кореспондентів. Українські студенти підkreślували, що СССР — це Російська імперія, вимагали деколонізації СССР, визведення військ із окупованої України, привернення волі і державності українському народові. Вони добивалися побачення з генеральним секретарем ОН Куелляром, щоб поінформувати його про долю України і про долю Юрія Шухевича та добиватися його звільнення й перевезення з родиною на вільний Захід.

Покликана советчиками поліційна охорона попрохала молодих українців залишити приміщення ТАСС. На запитання поліцая, чи молодь треба заарештувати за порушення спокою, якийсь москаль вигукнув: „Нет! Нет!” — москалі боялися ще більшого розголосу справи! — і друзі-студенти залишили бюро ТАСС.

Ця подія відбулася у п'ятницю 26 березня 1982 року, а в суботу 27.3 ТУСМ організував і провів молодечу українську антимосковську демонстрацію в Нью-Йорку — саме в день народження Юрія Шухевича.

Кругло 150 осіб української молоді, переважно членів ТУСМ, демонстрували з великим портретом Юрія Шухевича та багатьма транспарантами спершу біля ОН, а потім перейшли вулицями міста до советської місії при 67-ій вулиці. Промовляли: голова ТУСМ Ігор Зварич, Андрій Прятка, Микола Грицков'ян, який виголосив довшу промову про поневолення України Росією та за звільнення Юрія Шухевича й інших українських політв'язнів, голова Осередку ТУСМ у Нью-Йорку Іван Лещук.

Біля дому советської місії студенти й молодь, у присутності репрезентантів ОУВФронту, спалили опудало імперіяліста-русифікатора Брежнєва, заспівали „Многая Літа” Юрієvi Шухевичеві і закінчили демонстрацію українським національним гімном „Це не вмерла Україна”.

Понад 100 американських часописів у різних стейтах подали довші й коротші інформації про цю подію, про яку писала також французька, індійська, японська, канадійська та ін. преса.

Честь і слава молодим Героям Молодої України! (Л. П-а).

ВІДЗНАЧАЙМО 1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ
УКРАЇНИ-РУСИ ВЖЕ ТЕПЕР НОВИМИ
УСПІХАМИ У ВСІХ ДІЛЯНКАХ УКРАЇНСЬКОГО
ОРГАНІЗОВАНОГО ЖИТТЯ — В ІМ'Я ПЕРЕМОГИ
НАЦІОНАЛЬНО-ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ!

Відбулася ХХ Ювілейна Конвенція УНПомочі в Чікаго

Чікаго (УНП). — Тут у залах готелю „Марі-от Інн” відбулася 7-8 травня 1982 рБ Ювілейна ХХ Конвенція братсько-запомогової УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПОМОЧІ, з участю 66 делегатів із 103 голосами, з ЗСА і Канади та численних гостей, які одержали звітову „Конвенційну Книгу — 1982”, зредаговану Л. Полтавою.

За звітіві 1978-81 рр. УНПоміч зросла на 509 членів, на суму обезпечення \$4,191,388.00, має понад 50 відділів, об'єднує 9,311 членів, загально обезпечених на \$13,913,160.00. За звітіві роки майно зросло до \$4,800,000.00. Від 15 жовтня 1981 р. Канцелярія УНП міститься в Чікаго, у власному Домі при 925 Північ Вестерн Авеню, де буде розбудоване також видавництво і прес-орган УНП „Українське Народне Слово”.

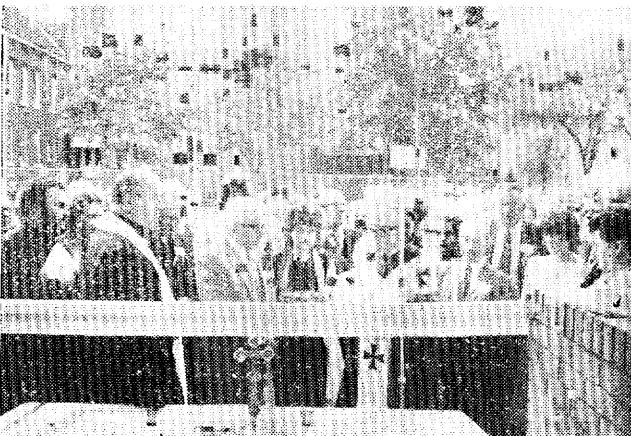
Делегати під оплески переобрали в п'ятий раз Головного Предсідника ред. Володимира Мазура, а до складу Головної Екзекутиви ввели двох молодих фахових працівників: п-і Одарку Дейнеку-Робертс як Головну Секретарку та п-і Дарію Джуру-Айзик, як Головного Касира. Заступниками Гол. Предсідника вибрано пп. Л. Футалу і В. Окіпнюка — голову Канадського Представництва УНП, Головним Організатором п. А. Никончука. До Контрольної Комісії ввійшли пп.: П. Мицак, Б. Мороз, В. Коваль. Головні Радні: пп. В. Шудан — Клівленд, п-і Марія П'ятка — Нью-Йорк, п-і Стефанія Воробець — Омага, Небраска, Мих. Воробець — Чікаго, Я. Загородний — Чікаго, мгр. О. Щудлюк — Бостон, А. Кобилянський — Детройт, С. Попіщук — Балтимор, І. Фіголь — Торонто, П. Дацків — Едмонтон. Довголітніх працівниць УНП у Пітсбургу п-і Розалію Сикуту і п-і Анну Крупу наділено Грамотами Подяки.

Під час Конвенції відбулося в суботу 8 травня відкриття і посвячення Дому УНПомочі, яке дозвілив Владика Іннокентій у сослуженні о. М. Бутринського і диякона М. Панчишина, в присутності Головного Уряду УНП, багатьох гостей і представників різних установ і організацій, зокрема Голови Проводу ОУН

Достойного Ярослава Стецька з дружиною п-і Славою Стецько, яких особливо тепло вітали присутні.

На Конвенційному банкеті з промовами виступали: Прем'єр України з 1941 р. Достойний Ярослав Стецько, Головний Предсідник УНП ред. Володимир Мазур, дир. Володимир Окіпнюк від ОУВФронту Канади, проф. Симон Вожаківський від ОУВФронту ЗСА, Екзекутивний Віцепрезидент УККА ред. Ігнат Білинський; було багато усних привітів від установ і організацій. Майстром церемонії був письменник Любомир Рихтицький, який зачитав частину письмових привітів: від дост. конгресменів Гайди, Ф. Аннунсіо, Ч. Дервінського, губернатора Ілліною Дж. Томпсона, посадника м. Чікаго п-і Джейн Бурн та ін., від багатьох укр. установ, у тому від СКВУ. У мист. частині виступали: квартет „Мальви” і танц. ансамбль „Україна”.

Успішна ділова Конвенція закінчилась відпіванням Українського національного Гімну. Конвенційну Президію очолював пор. Лев Футала.

Голова ГУ ОЗЧСУ пор. Лев Футала — місто-предсідник УНП, і королева молодості УНП сумівка п-а Даня Наугольник вітають хлібомостло Владику Іннокентія перед посвяченням Дому УНПомочі в Чікаго 8.5.1982 рБ.

Ярослав Стецько

НА СЛУЖБІ НАЦІЇ

СЛОВО НА БЕНКЕТІ ХХ ЮВІЛЕЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УНПОМОЧІ

(8 травня 1982, Чікаго)

Вертаючися з міжнародних конференцій в Тайпею і в Феніксі, де, зокрема в Арізоні, антикомуністичні організації ЗСА і Канади, спрямовуючи головне вістря проти російського імперіалізму, відбули міжнаціональну конференцію з участию представників африканського, латино-американського й комплексу поневолених народів з Україною на чолі, вибравши до президії цієї північно-американської координаційної Централі головою ген. Сінг'явба, містоголовою проф. Добрянського і генеральним секретарем інж. Чопівського, — ми радо скористали зі запрошення Президії Української Народної Помочі прибути на її Ювілейну ХХ Конвенцію.

Для усіх щиріх українських самостійників і безкомпромісних борців за УССД проти російського імперіалізму усіх барв, проти усякого федералізму з москалями, проти каяття за злочини москалів, доконані на поневолених народах, у тому й на українському, — для борців проти всякої колаборації з московськими загарбниками України, — це вимога їхньої соєсти заявити солідарність з такою формацією, яка стоїть суцільно і без вагань на єдині правильних позиціях для України й усіх волелюбних народів, у тому для ЗСА і Канади, на позиціях безкомпромісності супроти ворога всього людства — Московщини.

Тому в ювілейному році мій щирий і дружній привіт належить Українській Народній Помочі. Мої гратулляції за здвигнення УНПомочі чудової будівлі, якраз в часі економічної кризи, що свідчить про те, як віданість ідеї, жертвеність, наполеглива праця, віра у власні сили може доконувати небуденних діл.

Більше того, УНПоміч — це формація, яка є у комплексі ОУВФ, чим ясно визначує свою мету служіння нації теж у своїх статутових завданнях, які включають, очевидно, братські обезпеченеві цілі, поруч яких стоять не менше головні: „Давати всіляку можливу моральну і матеріальну підтримку українському народові в його боротьбі за визволення Рідного Краю”.

Нам не важко, коли нам закидають, наче б ми ангажувалися односторонньо в оцінці цієї Установи, бо наша мета підтримати всіх, які нашого ідеалу і шляху до нього не осквернили і були та є вірні йому! І вірні є тепер, у зударі русофільської концепції з концепцією Мазепи, Нетлюри, Шухевича, Бандери, нашої геройської УПА, якої 40-ліття цього року відмічаємо! В цій загально-українській обезпеченевій громадській Установі братство об'єдналися покоління нашої пionерської еміграції, яка здигнула величаві храми Божі, — зберегла вірність українським обом Церквам, осталася незмінно вірній Україні! В цій Установі об'єдналися українські патріоти різних інженерних поглядів на другорядні справи, але незламні в засадничих справах нації, за які йде тепер боротьба. Вона не йде за пости чи ротації, а за суттєву справу — за визначення ворога: хто окупує Україну, міжнародна партія чи москалі? — ясна і чітка відповідь! Чи за Катинь, за Вінницю, за голодову облогу України, за усі злочинства, доконані над українським народом, відповідає інтернаціональна партія, чи москалі?! Чи сім мільйонів вимордували самі себе українці, чи вимордували їх москалі?! Чи ук-

"VISNYK" — "THE HERALD"

Published by the Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly, except July and August, when bi-monthly.

Second class postage paid at General Post Off.

New York, N. Y.

Board of Editors.

Address: P.O. Box 304, Cooper Station,
New York, N.Y. 10276

райнці самі себе окупують і русифікують і завели російський спосіб життя в Україні з колхозами і воюочим безбожництвом, з винищуванням наших церков, культурних пам'яток, — чи чинять і чинили це москалі?!

Українська Народна Поміч, ставши в лави ОУФронту, дала на ці суттєві питання відповідь, що є тотожною з відповідю воюочної України.

Кожний український патріот є за єдність української нації в боротьбі, але за яку єдність? — За єдність вицої якості: за єдність борців, як учив Шевченко, а не за єдність „рабів отечества чужого”! Не за єдність з „гряззю Москви, з варшавським сміттям”. Не за єдність борців з капітулянтами!

Переживаємо страшні і також величні часи. Епоха масового героїзму наближається в Україні. Московська імперія на вулкані! Почався вирішальний наступ москалів на весь вільний світ. Афганістан не здається! Афганістан у полум'ї боротьби! Москалі неспроможні його подолати! У Польщі народ виходить на барикади! Україна кипить! Термоядерні потуги безсильні супроти повстаючого народу, безсильна Московщина супроти національних революцій. На революції і на революціонерів не кидаюти атомових бомб, бо з димом пожарів в експлозії бомб гинули б теж мільйони москалів-колоністів і їх окупаційні війська! Москалі атачують вже не лише Близький Схід, Африку, але вже прямо ідуть проти ЗСА на їхньому континенті!

Поширюючи фронт так, як нацистська Німеччина, москалі угроблюють себе. Чим більше мають ворогів, тим легша напа визвольна боротьба! Генерал Максвел Тейлор, кол. шеф Об'єднаних штабів ЗСА у „Вашингтон Пост” перестерігає перед веденням евентуальної атомової війни на терені поневолених націй, а звертає увагу на зосередження її на російській корінній етнографічній території, а проф. Яртишер говорить про Ахіллесову п'яту імперії — про поневолені народи — у журналі „Політікал Сайенс Квотерлі”.

Конфлікт за Фолклендські острови — інспірація Москви, щоб послабити НАТО. Це бій за стратегічну позицію Москви у тому геопо-

У Домі УНПомочі в Чікаго, зліва праворуч: міг. Слава Стецько, голова КК УНП кол. вояк УНА Петро Мицак, Голова Проводу ОУН Дост. Ярослав Стецько, головний предсідник УНП ред. Володимир Мазур, Владика Кир Іннокентій (Лотоцький), голова ГУ ООЧСУ пор. Лев Футала. (Ч.Л.)

літичному просторі. Восинні вогнища зростають! Світ кипить. Едина тверда сила — орієнтир для нас і дорожоказ — це Революційна ОУН і великий безкомпромісний табір українських патріотів, що підтримують її визвольну концепцію, не будучи конче її формальними членами, але визнавцями її концепції визволення!

Дорогі Земляки і Землячки! Ця концепція — це національно-визвольна революція, як єдина альтернатива до атомової війни. Це розвал російської тюрми народів зі середини національні незалежні держави!

Немас роздвоєння, немас розбиття твердих самостійників і соборників, є велика незламна когорта борців, є великий табір нації, табір воюочної України, що на першому фронті боротьби світу волі проти світу тиранії! Є єдність борців волелюбного світу!

Коли ми вірні ідеям нашої славетної Армії Героїв УПА-ОУН, коли ми вірні ідеям 30 червня і 22 січня, коли ми вірні ідеям АБН — спільногого фронту усіх уярмлених москаліями націй і йдемо шляхом безкомпромісової боротьби, чого ж нам боятися, коли капітулянти не з нами?

Д-р Богдан Дзерович

В ІМЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ

(Закінчення з попереднього числа)

Він виріс серед російського народу, любив його, любив його культуру — служив вірно партократії, і не помічав страшних кривд, яких вона завдавала українському народові; не за-примітив плянованого голоду, який знищив мільйони українського народу; не запримітив страшних переселень українського народу; не видів жорстоких порушень „соціалістичного зоконодавства”, які вичислив Хрущов дня 25 лютого 1956 року на XX Конгресі комуністичної партії, а яких жертвою впали десятки тисяч українського населення, і вже навіть тут, на еміграції — взяв на український народ співвину за вбивство 12 тисяч польських старшин у лісах коло Катиня.

Можна мати зрозуміння для помилкових поглядів ген. Григоренка, який виростав у російській культурі і до усвідомлення свого політичного українства приходив аж у пізнішому віці. Але коли ген. Григоренко, котрий не звик стояти в затінку і захотів очолювати українську еміграцію, а його помилки хотіли використати деякі напів політичні організації для своїх цілей, — мусіла прийти реакція організацій, які твердо і невідступно стоять на становищі 2-го статті статуту УККА.

З нами наші катакомбні Церкви, з нами велики мученики — Митрополити Липківський, Борецький, Шептицький, Святіший Патріарх Йосиф Ісповідник віри, що благословляв Акт 30 червня 1941 року; з нами св. п. Митрополит Полікарп; з нами борці-герої: Мазепа, Шевченко, Петлюра, Коновалець, Чупринка, Бандера, — ми на правильному шляху!

На правильному шляху теж ця Установа — член ОУВФронту, якої Ювілейну Конвенцію ще раз вітаю, з побажанням ще більших успіхів на дальнішому етапі розвитку на добро української визвольної справи!

Чікаго, 8.5.1982

Маючи на увазі прихильність „Свободи” і тим самим УНСоюзу для ген. Григоренка, а радше до його політичних концепцій, організації, які 15-того грудня 1979 р. осудили ті концепції як ігнідливі для нашої визвольної справи — відступили від дотеперішньої умовленої практики, на підставі якої позиції екзекутивного віце-президента відавали виключно представникам Народного Союзу, або відтак чергувались між союзами, і застосували право, яким для організації є статут. — Це був на ділі поворот до правопорядку, до статутових приписів вибору проводу УККА, бо властиво, для чого скликати Конгрес, як він не може вибрати проводу? — Вибір проводу УККА на підставі статутових приписів надає тих самих прав кожній організації, найбільшій і найменшій, — надає їм право мати свого члена на пості екзекутивного віце-президента, якщо він з уваги на свої кваліфікації на той пост надається, номінаційна комісія його на той пост запропонує і Конгрес більшістю голосів ту пропозицію прийме. Механічне пересування на керівні пости людей, котрих погляди не відповідають поглядам більшості членів організації або навіть постановам 2-го статті статуту, може принести необчислениі шкоди самій організації.

Повертаюсь до знаменної точки 4-тої в статті д-ра Шебунчака: треба радіти, що така поважна організація як ОДВУ узгіднила своє становище з УККА, якщо ходить про зовнішню політику УККА. — Як знаю д-ра Шебунчака і моого товариша по збройі з IX куріння 4-тої Золочівської бригади д-ра Володимира Михайлова, я був певний, що це станеться.

Якщо ж мова про інші твердження д-ра Шебунчака у названій вище статті, то треба понад всякий сумнів ствердити, що його сподівання, що саме існування координаційного осередку буде доказом нібито УККА не існує, не є оправдані. — УККА існує, виконує свої щорічні обов'язки, провів свято „Листоладового зrizу”, святкування 22 Січня у всіх місцевостях біль-

шого поселення українського населення і стався це зробити при співчасті місцевих адміністраційних владів, щоб надати їм більшої ваги. УККА провіз при помочі проф. Л. Добрянського, президента УККА, дуже урочисті святкування 22 Січня в Конгресі 26 січня 1982 р. і вийнятково урочисті дні 28 січня 1982 в Сенаті, в яких взяло участь 40 американських сенаторів. — Він здійснив також, разом з іншими почеволечкими народами, велику демонстрацію перед російською місією в Нью-Йорку дня 7 листопада 1981 року. При УККА працюють різні комісії, та, що у справах культури, видає ще цього року дві збірні праці: про русифікацію і про голод у 1933-тому році, згодом можливо і в перекладах на англійську мову.

Що більше зробив УККА у попередніх роках і що більше зробив би, коли б організації, які вийшли з УККА, залишилися в нім? (Вони і так не респектували голосу більшості). А що Комітет за правопорядок зробив для української справи? Як він зужив зібрані гроші?

УККА зібрав національний даток приблизно в тій самій висоті, як і в попередніх роках. Можливо, що члени організацій, які покинули УККА, вплатили національний даток в добре зрозумілім почутті національного обов'язку.

Якщо йдеться про пляни координаційного осередку втягнути Церкви до політичної боротьби, то є це дуже небезпечна гра. Знаємо з досвіду інших народів, як така боротьба виглядає. Наші церковні провідники не є випадковими людьми. Вони були покликані на свої провідні становища з уваги на їх розум, знання, заслуги і працю для добра Церкви і народу. Факт, що вони прийняли делегацію поважних громадян, членів і ввічливі вислухали їх жалі, треба пояснити їх великою культурою і тактом, і ніяк не можна виносити з того, що вони без вислухання другої сторони осудили її. У своїх зверненнях до вірних з нагоди Рождества Христового вони згадували про мир, але нічого про непорозуміння на терені УККА. Добро Церков вимагає, щоб залишили їх поза сферою боротьби політичних партій, і це також, очевидно, знають провідники Церков.

У звіті „Свободи”, про доповідь др-а М. Куropasя у Нью-Йорку, знаходимо твердження

прелегента, що єдність у нас є неможлива, бо ми є плюралістичне суспільство, плюралістична громада і маємо різні думки й різні уподобання. — Так, ми живемо у демократичній системі, і це управлює нас до різних думок і уподобань. Але організації, які хочуть належати до надрядної організації, якою є УККА, мусить мати на увазі те, що говорить стаття 2-га статуту про завдання тої організації, про її цілі, а вона звучить так: „Завданням УККА є інформувати про положення поневоленого і гнобленого в УССР українського народу і забезпечувати всі можливі засоби підтримки в його боротьбі за відбудову вільної, незалежної і демократичної Української Держави”. Тут нема уподобань, тут не можна мати різних думок від того, що каже статут, і організація, яка приступає до УККА — мусить мати на увазі те, до чого зобов'язує її статут. — Організації, з яких кожна має свої питомі завдання (наприклад Пласт — фізичне, національне і патріотичне виховання молоді), якщо включаться у надрядну організацію, мусить працювати рівночасно для тих завдань, для яких ця надрядна організація була заснована.

Тому, коли ген. Григоренко — всупереч статті 2-їй статуту УККА, — тверджує, що Україна не є поневолена і т.д. — він не знайшов підтримки УККА, бо у справах статутових постанов УККА нема компромісу, — нема різних думок і уподобань.

Наша громада не є плюралістичною, вона є здисциплінована, розумна, чесна, дуже патріотична і жертвєнна, іде за голосом своїх провідників і довіряє їм безоглядно, доки не втратить в них віру. Наше лихо лежить у переамбіческих одиціях, котрі пошматували громадянство на 17 партій тому, що ніхто не хоче зайняти другого місця. Причиною іншішного розбиття є боротьба за перше місце. Представник УНСоюзу був вибраний віце-президентом УККА, разом із 9-тма іншими представниками організацій, але не першим — і це є причиною сецесії з УККА. Які спеціальні прівелей має екзекутивний віце-президент? — він на доручення президента предсідує — головує на засіданнях екзекутиви і Краєвої Ради. Чи може кожне його розпорядження не підлягає контролю?

ДО 2000-ЛІТТЯ СТОЛИЦІ

МОСКВИНИ ДАЛІ ЗАЛИВАЮТЬ ПЕРЕНАСЕЛЕНИЙ КІЇВ

На 26 з'їзді компартії УССР у Києві в 1981 р. генсек Щербицький промовляв окупаційною — російською мовою.

Виступали багато промовців, закликали далі боротися проти ідеології „українського буржуазного націоналізму”, проти релігії, проти „пerezитків минулого” і т. д. Одночасно — обіцяли всілякі „блага”, аби тільки люди виконували вже шосту з черги „пятилітку”. Тоді, мовляв, усього буде досить... I так при початку кожної „пятилітки”...

Два „депутати” не узгіднили своїх доповідів і поневолі... доповнили один другого та вказали на головну причину страшного перенаселення міста Києва — і то напередодні 2000-ліття української столиці (большевики відзначали 1.500-ліття у травні 1982 р. Чому саме в травні? — невідомо).

Промовець В. Згурський заявив (цитуємо за „Рад. Україною” з 13.2. 1981 року):

„Ми добре усвідомлюємо, що в питання дальшого розвитку міста, в розв'язанні соціальних завдань є ще чимало серйозних проблем. Вони особливо загострилися у зв'язку з різким збільшенням чисельності населення, яке за останні дводцять років подвоїлось і досягло до 2 мільйонів 250 тисяч”.

Інший комісар, на прізвище Ю. Єльченко — секретар київського міськкому компартії УССР

лі Екзекутиви і Красової Ради? Чи може він має право вета? Ні, — його голос має ту саму вагу, як і кожного іншого члена Екзекутиви або Красової Ради. — Боротьба іде за перше місце.

Раз за сорок літ Конгрес вибрав провід УККА в законний спосіб — голосуванням на Конгресі, а зараз іде змагання повалити його. — Але якраз громада втримає цей Конгрес, бо вона не має різних думок і уподобань, інших ніж ті, що лежать у національнім інтересі.

— частково відхилив заслону і частково дав відповідь на питання про величезне перенаселення Києва, де вже навіть професорам університетів, обіцяють місце — але не обіцяють по-мешкання для життя.

Ельченко сказав:

„У місті виник ряд проблем, найбільш гостра з яких — невиправдано високі темпи механічного приросту населення, що значно випереджають прогнози і серйозно ускладнили вирішення соціально-побутових питань. Окремі союзні міністерства, насамперед машинобудівного і приладнобудівного профілю, планують збільшення чисельності працюючих на їх київських підприємствах, не рахуючись з реальною обстановкою, а іноді і з думкою міських організацій. Ми просимо Держплан СРСР розглянути ці питання”.

Фактично він звернувся до свого хлібодавця — Москви, щоб вона вирішувала, що далі робити, адже так зв. союзні міністерства в Україні підлягають безпосередньо Москві, а не „урядові” УССР.

Відомо, що до Києва масово напливають жителі з двох джерел: з Росії-Московщини і українські селяни, які втікають до міста від колгоспної панщини.

У 1982 році — в 2000-ліття Києва — становище не покращується, засилля москалів ще більше. (*П-а*).

ВЕЛИКИЙ УСПІХ УКРАЇНСЬКОЇ ІКОНИ”

Книга поета, мистця-маляра та іконознавця Святослава Гординського „Українська Ікона”, що її видав СУК „Провидіння” українською і англійською мовами, з багатьма репродукціями, знайшли багато прихильних оцінок у закордонній пресі, зокрема в німецькій та австрійській.

Ця важлива праця вибиває з-під ніг москалів твердження, що Московщина була в минулому центром віри і культури.

УКРАЇНЦІ — МІНІСТРАМИ

В уряді провінції Манітоба в Канаді на 13 членів кабінету є 4 українці: Семен Юськів, Василь Уруцький, Вілсон Парасюк, Євген Костира. Новим прем'єром Манітоби є Гавард Павлей.

Ярослав Савка

НОВА ПУБЛІКАЦІЯ ПРО МОСКОВСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКІ ЗЛОЧИННІ У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ

Die Wehrmacht-Untersuchungsstelle: Deutsche Ermittlungen über alliierte Völkerrechtsverletzungen im Zweiten Weltkrieg. By Alfred M. de Zayas in collaboration with Walter Rabus. Munich, Universitas Langen Müller, 1980. Pp. 477. Index, bibliography.

Предметом наукових дослідів обох авторів є неопубліковані документи про порушення аліантами міжнародного права під час Другої світової війни.

Альфред М. де Заяс, знавець міжнародного права (д-р Гарвардського Університету), адвокат у Нью-Йорку, історик (д-р філософії університету в Геттінгені), тепер науковий співробітник Інституту Міжнародного Права цього ж університету, та Вальтер Рабус, голляндський знавець міжнародного права, д-р університету в Паризі, науковий співробітник університету в Амстердамі, — поставили собі за мету дати можливо безсторонній і детальний огляд до цієї пори майже невідомої у світі збірки 226 тт. документальних матеріалів „Вермахт-Унтерзухунгштедле“ (Дослідна установа німецької армії про порушення міжнародного права). Завдання, очевидно, не із легких, коли взяти до уваги загально пануючий на Заході скептицизм відносно будь-яких енунціацій з доби гітлерівського режиму в Німеччині, а зокрема з часів Другої світової війни. Скептицизм цей не зменшується навіть тоді, коли факти є безсумнівно правдиві, як у випадку советських злочинів у Львові, у Винниці чи в Катиню.

Мачи це на увазі, автори доклали зусиль, щоб це упередження обмежити шляхом переслухання біля трьох сот колишніх суддів німецької армії, а також і свідків, та шляхом перевірки документів у посіданні ЗСА та Англії. Перевірка виявила, що ніяких фальшувань документів не було, а тим самим заіснуvalа можливість дати голос і другій стороні, згідно з засадою: „Аудітур ет альтера парс“.

Представлені в книзі документи говорять про жахливі події в Україні і поза нею. Нас,

українців, цікавлять у першу чергу події в Україні і про них будемо тут говорити. Ось що читаемо про події в Україні:

Злогини проти українського населення

„Безпосередньо після започатковання походу проти Росії помордовано в Україні і в балтійських державах політичних в'язнів (...). Під кінець червня 1941 р. вистріляно з кулеметів у Луцьку біля 1.500 затриманих українців... У підвалі будинку ГПУ в Сарнах також замордовано (большевиками) кілька сот українських чоловіків і жінок. Українські свідки Григор Турко і Роман Кушнір 17 липня 1941 р. посвідчили про вбивство (большевиками) кількох сотень українців у повіті Добромиль. Тіла помордовані находилися в тюрмі НКВД і в кількох масових гробах.

У Бібрці знайдено покалічені тіла 16 українців. З Жовкви повідомляється про замордування від 50 до 60 українців.

У Бережанській в'язниці відкрито від 150 до 180 трупів. У пивниці одного domu було знайдено дальших 12 трупів, виключно українців, частинно змасакрованих.

У малому містечку між Львовом і Тернополем знайдено в рові вздовж дороги біля 80 помордованіх українців — чоловіків, жінок і дітей, а також кілька змасакрованих німецьких вояків.

В Рудках і Комарні відкрито змасакровані тіла около 200 українців, чоловіків, жінок і дітей. Також у Самборі — масові вбивства українців. При очищуванні тюрми в Тернополі відкрито, крім 200 вбитих українців, також тіла 10 німецьких вояків.

Після окупації міста Сталіно (Юзівка) німецькі війська наткнулися на дві міські в'язниці, а в них знайдено 247 помордованіх осіб. У серпні 1941 р. відкрито в подвір'ї російської центральної тюрми у Винниці масовий гріб з 96 тілами.

Ці дані є на стор. 327 до 329 книги.

Львів

(Стор. 333 і далі): „Місто Львів було зайняте в ранніх годинах 30 червня 1941 р. (...). Відділ 1 с. XXXIX. Армійського корпусу підав у щоденному рапорті за 30 червня 1941 р. наступне: „Згідно з описом, який подав майор Гайнц, начальник батальйону полку 800, знайдено в трьох тюрмах у Львові тисячі по-звірському помордованих людей”.

На підставі зізнань українських свідків Лева Федорука і Богдана Казанівського (обидва тепер живуть у Філадельфії), а також інших свідків стверджено, що в Бригідках большевики вимордували понад 9.000 людей. Ілюстрацією того, як відбувалися вбивства, може бути свідчення Омеляна Матли (стор. 340): „Арештовано мене 7 серпня 1940 р. за мою приналежність до ОУН; арештований я був енкаведистами в мосму мешканні... На другий день після вибуху війни завважив я більший рух у в'язниці... Того ж самого дня, десь о годині 5:00 або 6:00 середньоєвропейського часу, відчинилися двері до тюремної келії і під проводом директора тюрми, ввійшли до келії 7 енкаведистів. Прізвище директора тюрми мені невідоме. До нас крикнули: „Лягайте на землю, ви, курви!” Зараз після того почалася стрілянина. Дванадцятеро із нас були при цьому вбиті, два важко поранені, трохи, а між ними я, не були поцілені. Через те мені вдалося уникнути масакри, бо один із смертельно ранених людей звалився на мене... Після того, як нас перестріляли, ці самі люди спішно бігли від келії до келії і вистрілювали ув'язнених. Як тільки пролунали останні постріли, я обережно піднявся, щоб побачити, де знаходяться наші убивці. Нагло я почув, що вони знова вертаються. Я швидко заліз знова під якогось небіжчика, помалювавши перед тим своє обличчя і обличчя ранених кров'ю... Убивники ще раз вернулися до нашої келії і знову тричі стрілили. Так ходили вони від келії до келії, а потім я почув, як один із них крикнув: „Вертайтесь швидко на подвір'я, автомобілі вже чекають!” Я ще деякий час залишився, лежачи,

в келії, чекаючи, чи енкаведисти все ж таки не вернуться ще раз назад”.

Свідок Богдан Казанівський був також арештований за приналежність до ОУН. В загальному його зізнання покриваються з зізнаннями Омеляна Матли. „Зараз після відпровадження людей почули ми глухі стріли, а також крики і стогони. У вівторок 24-го червня 1941 р. енкаведисти забралися тимчасово з тюрми. Ми вирвалися з келії і намагалися дістатись на волю. Подвір'я було, однак, замкнене і ми не могли звідти вийти. Коли ми стояли в подвір'ї, раптом хтось спрямував на нас кулеметний вогонь. Кілька осіб було вбито, а кілька ранено. Ми тоді знов завернулися до тюрми. Появилися тоді енкаведисти і погнали нас, 90 осіб, у більшу келію... В наступних днях викликавано щораз більше людей, а після цього чути було крики і стріли. З тих 90 осіб залишилося 22. Мене самого також викликували, але я не озивався. 28-го червня пролунало багато стрілів. Стріли звучали раз зараз, раз більше... По якомусь часі ми змогли ствердити, що цивільні особи поспішили нас визволити. Енкаведисти покинули тюрму. Число в'язнів в Бригідках я оцінюю на близько 10.000, а живими вийшло звідти біля 600-800 осіб.”

Дня 7 липня 1941 р. полька Й. С. склала наступне зізнання: „В понеділок 30 червня 1941 р. пішла я рано, між год. 4-5 середньоєвропейського часу, до енкаведистської тюрми, коли почула, що німецькі війська вже вступили в місто. Насамперед я пішла на тюремне подвір'я і зараз там побачила кілька вбитих, між ними трьох чоловіків, цілком згорнілих, та одну жінку, яка була цілком роздягнена. Вид був такий жахливий, що я не була спроможнаглядіти далі. Пізніше я ще раз глянула крізь вікно до нутра тюрми. В середині я побачила цілу купу порізаних людей, що лежали на простиралі... Коли я глянула крізь інше вікно, я побачила під стелею, на гаку з звисаючою лямпою, тіло повішеної приблизно 8-річної дівчинки. Трупик її був нагий, — дитина була повішена на рушнику”.

Того ж самого дня був переслуханий поляк Л. П.: „У неділю 29 червня 1941 р. коло 8 го-

дини ранку середньоєвропейського часу я пішов до енкаведистської тюрми, щоб розшукати тіло моого брата, якого в грудні минулого року заарештувало НКВД. У тому часі росіяни вже втекли з тюрми, але ще не покинули Львова. Я ввійшов в середину тюрми і заглядав до поодиноких камер. Вид був скрізь потрясаюче жахливий. Камери були виповнені тілами помордованіх. В одній більшій камері, розміром 10 x 5 метрів, тіла були звалені одно на друге до висоти біля метра".

Українка І. Л. заявила 7 липня: „У п'ятницю або в суботу 28 або 29 червня 1941 р. увечоріколо годинин 18 середньоєвропейського часу я пішла до енкаведистської тюрми, щоб відшукати мою маму, яку около 3 місяців перед тим заарештовано за її релігійні переконання. Вона, як дружина священика, спитала одного разу якогось члена церковної громади, чому він неходить до церкви. Я ввійшла до середини тюрми і вже в першій камері побачила багатьох помордованіх, а їх тіла були змасакровані. М. ін., я побачила там якусь жінку, якій відрізано одну грудь, а друга була пощматована; якісь інші розпорено живіт, — вона була вагітна... Ще перед тим я ходила до тюрми на Замарстинові, щоб відшукати свою маму. Там я заглянула тільки ззовні до якоїсь кімнати, що була заповнена аж до стелі тілами вбитих людей".

Всі ці свідчення про тюрму Бригідки у Львові, про змасакрування 10-11.000 українців у Винниці (не кажучи про численні інші місцевості, де знайдено масові гроби) є страшним актом оскарженням большевицького терору.

Також і Український Червоний Хрест взяв участь в досліджуванні большевицьких злочинів у Львові. У виданій 7 липня 1941 р. відозві до міської командантури восьми українців стверджує: „Тільки у самому Львові знайдено в тюрях 4.000 трупів, а між ними таких, яких замуривано живцем. Наможливо майже описати, в якому стані знайдено тіла помордованіх... Сповнений побоюваннями і розпukuю щодо долі запроторених до тюрми і концтаборів у СССР Союзі наших земляків, Український Червоний Хрест просить повідомити через ра-

діо ввесь цивілізований світ про ці жахливі вбивства. Зокрема, проситься звернутися з апелем до Червоного Хреста в Швейцарії, Швеції, в Голляндії та в інших державах започаткувати відповідні кроки, щоб у цей спосіб все ж таки врятувати життя загрожених осіб" (стор. 343).

Відомість про події у Львові дісталася на Заході не тільки через німецькі пресові повідомлення, але й через польських мужів довір'я. І так, наприклад, бритайський „Форін Оффіс" опрацьовував польські повідомлення про замордування польських політичних в'язнів у Львові. Польський професор Ольгерд Гурка повідомив із Швеції, що росіяни, ще перед залишенням Львова, замордували у львівській тюрмі „Бригідки" біля 160 поляків.

Ці і подібні повідомлення спонукали „Форін Оффіс" звернутися писемно до советського міністра закордонних справ Молотова, який, однак, 12 липня 1941 р. ці оскарження здементував. Один із співробітників „Форін Оффіс"-у, сер Френк Робертс, говорив про це з послом і міністром закордонних справ польського екзильного уряду, Рачинським, який (в 1976 р.) пригадував собі Гурку і сказав: „Нема майже сумніву щодо того, що польські і українські політичні в'язні у Львові були дійсно замордовані росіянами".

На цьому історія большевицького злочину в Бригідках не кінчиться. Її продовження віднаходитьмо в Нюрнберзькому процесі воєнних злочинців. Як і можна сподіватися, відповіальність за злочин у Львові большевики приписали... німцям! І треба, згідно з правдою, визнати, що большевики є неперевершенні мистці брехні і перекручувань.

У польській паризькій „Культурі", ч. I, 1950 року, ст. 174, український письменник Борис Левицький стверджує:

„Відповіальність советської влади за вбивства у львівських тюрях, а також за вбивства в інших тюрях Галичини і України є так ясна і виразна, що близьким є підозріння, що в советських рядах знаходилися провокатори, які

**ЧИ ПОЖЕРТВУВАЛИ ВИ НА ПРЕСОВИЙ
ФОНД „ВІСНИКА"?**

ці страшливі жорстокості („гроєльтатен”) намагалися перекинути на німецьку окупаційну армію, згл. на гестапо. Відомим є, що розстріли мали місце навіть у Києві. Польський амбасаді в Москві було подано пізніше до відома кілька конкретних випадків, з яких слідує, що багато колишніх вищих польських державних урядовців загинули в київських тюрмах. Щодо розстрілів у львівських в'язницях, то в цих трагічних червневих днях були вони широко відомі всьому населення міста і околиць” (стор. 351).

Винница

Як уже було згадано тут вище, на початку війни з СРСР Союзом відкрито у Винниці масовий гріб, в якому знайдено 96 тіл, частинно вже розкладених. Це були переважно українці, яких москалі вимордували ще до приходу німецьких військ. Довжина спільноти могили сягала до 20 метрів, а ширина ок. 6 мт. При розкопках був присутній радник Шварц і він переслав до ВУСТ-у зроблені світлини. В іншому подвір’ї цієї тюрми відкрито пізніше другий масовий гріб, який, однак, даліше не розкопували. Щойно згодом, за яких два роки, 25 травня 1943 р., місцеві мешканці віднайшли багато більше помордованих. Осінню 1943 р., ще перед наступленням поганої погоди, відкрито загалом 9.432 тіл.

Для досліду цього совєтського злочину німці запросили до Винниці міжнародну комісію, з експертів судової медицини: з Бельгії (11), з Болгарії, Фінляндії, Франції, Італії, Хорватії, Голландії, Румунії, Швеції, Словаччини і Мадярщини. За час від 13 липня до 15 липня 1943 р. включно ця комісія оглянула масові гроби в Винниці, провела власноручно одинадцять обдукцій, а 24 випадки піддали медично-судовий аналіз. У виданій 15 липня 1941 р. збірній опінії стверджується:

„Всі обслідувані тіла виказують постріли в задню частину черепа і в потилицю, за винятком одного-одинокого поперечного пострілу. Абстрагуючи від одної частини глибоко розташованих пострілів у потилицю, безпосередньою причиною смерті було поранення пострілом у голови.

Із зроблених членами родин зізнань та наочних свідків, а також із знайдених при трупах документів та представлених в попередньому протоколі змін тіла і побічних знахідок, слідує, що вбивства мали місце приблизно в 1938 р.”

Крім цих, ще численні інші поляки і українці були переслухані військовим радником Моллером. В день 16 липня 1941 р. виготовив він остаточний звіт і, разом з оригінальними протоколами переслухань, вислав до ВУСТ-у („Вермахт-Унтерзухунгсштелле”).

Після війни масовими мордами у Винниці займалася підкомісія американського Конгресу під головуванням Чарлса Керстена. В дні 31 грудня 1954 р. підкомісія ця предложила висліди своїх дослідів Конгресові. Шляхом переслухання численних українських свідків, м. ін. Зенона Бачинського, Павла Павленка, Ігоря Журлівого та Івана Руденка, стверджено, що НКВД вимордувало у Винниці понад 9 тисяч українців.

Книга Альфреда М. де Заяса і В. Рабуса, в удокументованій формі, заповіює значну прогалину в світовій воєнній літературі про страшну мартирологію українського народу під час Другої світової війни. Можна навіть заризиувати твердження, що коли б ця книга була опрацьована і видана українськими науковцями, то ймовірно була б закваліфікована „спеціалістами від історії Східної Європи”, як беззвартина „пропаганда нацизму”. А тому, що ні А. М. де Заясові, ні В. Рабусові немає підстав закинути прихильність до нацизму, ця книга, напевно, сповнить свою позитивну роль в збереженні чести українського народу та його імені.

ПАСТОР ГРЕГЕМ ЗАГОВОРИВСЯ...

„Нью-Йорк Таймс” повідомляє, що навіть багато одновірців пастора проповідника Віллі Грегема виступили проти його „путішествія” в столицю московського імперіалізму, шовінізму і безбожництва та його заяв, мовляв, у СССР є багато релігійних свобод.

Совети заежди вміли підшукувати західніх наївників для своїх підліх цілей. Не виключено, що й сучасні суди над деякими переслідуваннями за кордоном, за „доказувані” советськими „свідками” злочини, є ділом рук КГБ.

Проф. І. Левадний

ГЕТЬМАН-ЕМІГРАНТ

У 310-ЛІТТЯ НАРОДЖЕННЯ І 240-ЛІТТЯ СМЕРТИ ПИЛИПА ОРЛИКА

Видатним діячем Української держави у XVIII столітті та згодом її репрезентантом за кордоном був генеральний писар, а пізніше гетьман в екзилі Пилип Орлик.

Всебічно обдарована людина, талановитий державний діяч, дипломат, найближчий співпрацівник, однодумець і дорадник гетьмана Мазепи, полководець і поет Пилип Орлик своєю невтомною працею в різних ділянках державно-політичного життя всіляко намагався вивести Україну з того тяжкого становища, в якому вона опинилася з початком XVIII століття і серед найнесприятливіших обставин не втрачав надій.

Нащадок стародавнього чеського роду, предки якого переселились до Литви, Пилип Орлик народився в 1674 році на Віленщині, в молодих роках переселився на Україну, скінчив Київську Академію, працював у Митрополичій канцелярії, а далі перейшов на службу до гетьмана Мазепи і свою пильністю та енергійністю швидко здобув собі авторитет.

Поруч з державними справами Орлик писав вірші та панегірики в латинській мові. Відомий його вірш на честь гетьмана Мазепи (1695) і генерального обозного Івана Обидовського (1698).

Ставши в 1706 році генеральним писарем, Орлик багато допомагав гетьманові в державному правлінні і розробці та запровадженні небайдужих реформ. Цілком поділяючи сміливі далекойдучі самостійницькі прагнення Мазепи, Орлик в 1707 — 1708 роках розгорнув широку діяльність, засекречено сприяючи Мазепі створити антимосковську коаліцію європейських держав і тим домогтись цілковитої незалежності України.

В перебігу шведсько-московської війни, коли військова поразка Московщини здавалась неминуча, Орлик очолив за посередництвом польського короля Станіслава Лещинського таєм-

ні переговори зі Швецією і домігся укладення з нею договору, за яким шведський король Карл визнавав цілковиту незалежність України та зобов'язався її боронити.

Разом з Мазепою та більшістю генеральної старшини і козацьким військом Орлик восени 1708 року приєднався до шведської армії, що в своєму поході на Москву саме тоді вступила в межі України. Орлик особисто брав участь у нещасливій Полтавській битві, а далі разом з королем Карлом і гетьманом від'їхали до Туреччини.

Зі смертю Івана Мазепи Орлик перейняв на себе керівництво дальшою боротьбою за визволення України. 5 квітня 1710 року на зборах генеральної старшини, козацького війська і запорожців у Бендерах, Молдавія він був обраний гетьманом. Шведський король і турецький султан визнали його як гетьмана.

Там же, в Бендерах Орлик склав конституцію майбутньої вільної Української держави. Перша точка цього державного документу говорила про незалежність України з обох боків Дніпра від чужого панування. Державу мав очолювати гетьман, при ньому була Генеральна Рада, до якої входили генеральна старшина, полковники і військові депутати від усіх полків гетьманщини. Тричі на рік мав збиратись сойм, складений з полкової та сотенної старшини, послів та представників від Запорізької Січі. Мав бути заведений новий — кращий лад у фінансових справах, старшині заборонялось робити утиски простим козакам, забирати в них землі та змушувати їх до роботи. Цю конституцію було схвалено 16 квітня 1710 року.

Щоб запровадити в життя цю конституцію, Орлик 10 травня 1710 року уклав угоду зі шведським королем про тісний союз для повернення самостійності Україні. Подібний договір був укладений 23 січня 1711 року з кримським ханом. Головними точками договору бу-

ла обіцянка хана про військову допомогу для визволення України. Так само хан визнавав за Україною Слобожанщину, що була охоплена українською колонізацією.

Навесні 1711 року Орлик на чолі 16-тисячного запорізького війська і допоміжного татарського корпусу рушив визволити Україну. Населення Правобережжя скрізь захоплено вітало його як визволителя. На бік Орлика переходили правобережні полки. Міста і містечка на шляху його наступу піддавалися без спротиву.

Коло Лисянки Орлик нищівно погромив військо під командою полковника Бутовича, яке вислав проти нього ставленик Петра, гетьман Іван Скоропадський.

Швидко просуваючись уперед, Орлик дійшов до Білої Церкви і наблизався до Києва. Але його союзники татари, що були в складі запорізького війська, почали грабувати місцеву людність, брали людей у неволю, а інше татарське військо, що на чолі з кримським ханом воювало проти москалів на Лівобережжі, також почало кривдити населення і, набравши багато здобичі, завернуло з-під Харкова та попрямувало назад до Криму. З ними пішли і татари, що перебували на Правобережжі в складі армії Орлика, так що і самому Орликові довелось відступити.

Москалі, що прийшли з відступом Орлика, люто розправились з населенням за його симпатії до Орлика, вони палили міста і мордували людей, запідозрених у підтримці Орлика.

У цей час цар Петро виповів війну Туреччині за її співчуття справі Орлика. Але в липні 1711 року цар зі своїм військом опинились в оточенні на Прutі і ледве не загинули. Все ж цар відкупився і уклав Прutський мир з везиром та замірився з Туреччиною. І тоді Орлик та інші українці виїхали з Туреччини до Швеції.

Тепер завданням цієї першої української політичної еміграції було створити союз західно-європейських держав проти Москви, щоб визволити з їх допомогою Україну. В 1712 році Орлик пише політичний трактат „Вивід прав України” і Маніфест до європейських урядів.

Протягом 35 років Орлик їздив по важніших європейських дворах сам або відряджав своїх

емісарів, розсылав численні меморіяли в українській справі, доводив доцільність і корисність існування вільної Української держави на Сході Європи, застерігав Захід перед московською загрозою і вказував, що в той час, коли мілітарна сила держави визначалась кількістю її армії, отже численністю населення, Московщина з її велетенськими людськими ресурсами стане великою загрозою для західного світу, коли розбудує свій військовий потенціял на повну скалю.

Але тогочасна Європа не хотіла порушувати своїх добросусідських відносин з Москвою і, крім нікого не зобов'язуючих висловів симпатії до ідеї козацької державності, не відгукнулась конкретно на заклики Орлика до самої його смерті 26 травня 1742 року. Вмираючи, Орлик заповідав своєму синові Григорієві продовжувати його справу.

ГАЗЕТНОМУ КРИТИКОВІ УККА В „НВ“

І. СМОЛІЄВІ

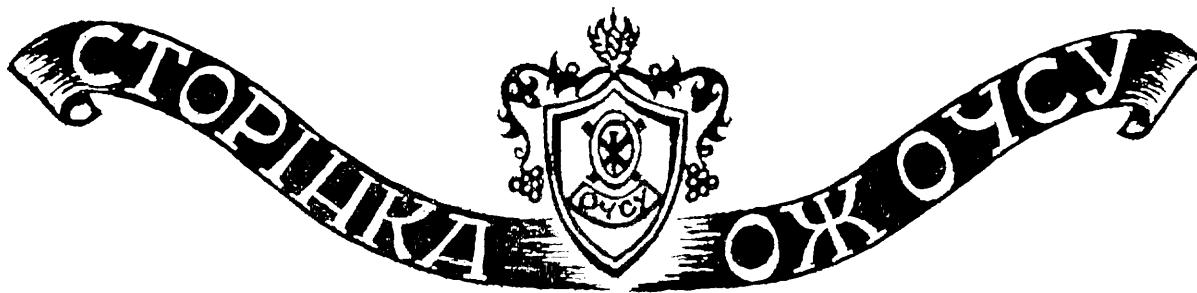
(Е п і г р а м а)

*Є на світі різні люди:
Є зухвалыці, е облуди,
Є такі, що ходять кроком,
Є й такі, що лазять боком,
Плутократи, партократи
Ще й гужі Нетудихати,
Той б'є бриндзю, той олій,
Ta окремо е — Смолій ...*

*Хтось же косить, шиє, тзе,
A Вено — теге й теге,
Ні наварить, ні спеge,
Лиш теге, теге й теге ...
I тому ми кажем ще:
Нам ні гріє, ні пеge,
Хай Вено собі теге ...*

НАША СИЛА ПОЛЯГАЄ НЕ В ТОМУ,
ЩОБ НІКОЛИ НЕ ВПАСТИ, А В ТОМУ, ЩОБ
УПАВШИ — ЗАВЖДИ ВСТАТИ

Китайський філософ Конфуцій

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОЖ ОЧСУ, ВІДДІЛ НЮ-ЙОРК

У дружній і оживленій атмосфері, при величній участі членів та представників Організації УВФ-ту, відбулися загальні збори ОЖ ОЧСУ в Нью-Йорку.

Гол. М. Лозинська відкрила збори молитвою, а відтак однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять бл. п. Уляни Целевич-Стецюк, незабутньої голови Гол. Управи ОЖ ОЧСУ, а також под. Харук, яка недавно відійшла у вічність.

Ведення зборів перебрала вибрана предсідниця м. гол. Гол. Упр. М. Нестерчук. Подякувавши за наділену її честь, вона підкреслила важливість висліду виборів для майбутньої співпраці та познайомила членів з порядком дня.

Після відчитання протоколу з попередніх зборів,nomінаційна Комісія в особах проф. П. Андрієнко-Данчук, Н. Хомут, М. Гусак зайнілась наміченням нової Управи.

З привітом виступив від О. СУМ гол. К. Василик, висловлюючи велике задоволення вислідами гарної співпраці ОЖ ОЧСУ, СУМ-А та Школи Українознавства і закликаючи і до дальшої успішної співпраці.

Мгр І. Винник вітав збори від УВФ-ту, висловив подив і призnanня подругам за гарні успіхи у праці, а як адміністратор дому — за жертвенну працю в кухні дому, дохід з якої призначений на сплату боргу за будинок.

Від УПА дружній привіт з побажаннями передала под. Ю. Копчинська, від АБН — д-р Копчинський, под. М. Г'ятка — від УНПомочі, 44 Відділ.

Друг Б. Качор гол. Відд. ОЧСУ в привіті закликав подруг ніколи не зупинятись у змаганнях для добра і волі українського народу, а силу черпати з безсмертних подвигів Українських Героїнь. Проф. П. Андрієнко-Данчук від Школи Українознавства ствердила важливу тисну співпрацю цих двох інституцій.

Гол. ОЖ ОЧСУ М. Лозинська в звіті вказала на активну працю Відділу на суспільно-політичних ділянках. До ділової програми Відділу належать: відзначування історичних подій, річниць, пам'яті українських героїнь, участь в політичних демонстраціях, плекання українських традицій, звичаїв і т. п.

Після прочитання звіту контрольної комісії уділено абсолюторю уступаючій Управі, а гол. nomінаційної комісії відчитала листу новоначеної Управи на 1982 р. в такому складі: гол. Відділу Марія Лозинська, м. гол. проф. П. Андрієнко-Данчук, секр. М. Коваль, англ. мов. М. Решітник, кас. К. Плісак, організ. — М. Кульчицька, О. Грицков'ян, господ. — С. Когут, М. Мачула, культ.-осв. — П. Андрієнко-Данчук, А. Коссовська-Давиденко, імпрез. — М. Василик, С. Чорна, прес. — А. Заборська-Гелетей, сусп. опік. — Д. Цебрій, С. Ганущак, прapor. — М. Гусак, П. Кузьмович, М. Коханська, вільні члени: Д. Магаль, Ю. Копчинська, М. Шалай, Н. Пиль, Н. Барап, М. Кovalьська, М. Г'ятка.

Контр. комісія: гол. Л. Костик, члени: Н. Хомут, С. Бартко, М. Твердовська, М. Кобиляцька.

Молод. Відділ — М. Решітник.

ДО 40-ЛІТТЯ УПА

Алла Коссівська

ПІСНЯ ПРО ГЕРОЇВ

Про героїзм так тяжко щось сказати,
 Щоб в сказанім дзвеніли чистіtonи,
 Можливо, краще просто у поклоні
 Схилити голову перед лицем посвяти.

Але коли самі із серця линуть
 Словес, як перли, чисті і правдиві,
 Співай, поете! Прихили коліна
 І стань боєном чесним, незрадливим!

* * *

У Карпатах шумлять ліси,
 У Карпатах мовчать могили...
 Було в матері троє синів
 І всі три їй однаково милі.
 Всіх носила під серцем своїм,
 Всіх однаково ніжно любила.
 Якже вдарив на обрії грім,
 Зберегти не змогла, не посміла.
 Розійшлися по карпатських стежках,
 По незнаних, тернистих дорогах,
 Воювали у рідних лісах,
 За святу, за свою перемогу.
 В руки ката попався один,

Нововибрана гол. М. Лозинська в заключному слові висловила щиру подяку за довір'я, запевняючи, що докладатиме всіх зусиль, щоб оправдати це довір'я, а далі зупинилася коротко над завданням, які перебрала на себе нова Управа, підкреслюючи важу гармонійної співпраці, без якої не можна осягнути гарних успіхів.

Загальні збори закінчено відспіванням національного гімну.

Кожна із нас пам'ятася за І. Франком:

,Як подамся, не достою,
 Захитаюся мов тінь, —
 Пропаде кровава праця
 Многих, многих поколінь”.

A. Заборська-Гелетей

Наймолодший, гарячий, завзятий,
 Його звали, як батька, Мартин,
 Мартусем його кликала мати.
 Неймовірне, страшне це було!
 Ще в дорозі його катували,
 Привезли Мартуся у село,
 На очах материнських карали.
 Втімагали, щоб зрадив усіх,
 Кого рідні ліси заховали,
 Кров спливала на втолстаний сніг,
 Як троянді на нім розцвітали.
 „Говори!” — били знову і знов.
 „Говори! Пожалій свою матір!”
 Та мовчав він, ковтаючи кров,
 Хоч і знав, хоч і мав що сказати.
 На смертельно-блідому лиці
 Материнські, замучені очі:
 „Сину мій, мій Мартусю, мовчи!” —
 Сині губи беззвучно шепочуть.
 Він мовчав. Затягали петлю
 На зворушливо-юній шній,
 І в очах погасили зорю
 Закриваючи довгі вії...

* * *

У Карпатах шумлять ліси,
 У Карпатах мовчать могили.
 Скільки згинуло тут краси,
 Скільки молодості відщуміло!
 Край села є могила сумна,
 Знають всі її люди в окрузі,
 Височіє під лісом вона,
 Поховали Мартина в ній друзі.
 Поховали разом і стару,
 Шану їм віддали, як героям,
 І рушнична сальва в бору
 Відгукнулася потужно луною.
 Наче символ безсмертя, стойть
 Одиноча Мартина могила,
 Наче хоче запевнити світ
 В невмирущості нашої сили,
 Сили духа, що рве до змагань,
 Що на волю народу обпертий,
 Що не знає ніяких вагань,
 Віч-на-віч зустрічаючись з смертю.

Нью-Йорк

КОГО ВШАНОВУЮТЬ УВАН І НТШ?

(РЕПЛІКА НАДІЇ НАУМ)

УВАН у Нью-Йорку та НТШ в Америці під кер. д-ра Ярослава Падоха, довголітнього працівника УНСоюзу, вшановують нарадами, зборами та доповідями на снілку Володимира Винниченка, з нагоди 100-ліття його народження. Відсунули в тінь Т. Шевченка — дазай Винниченка!..

Тут, щоб багато не коментувати, подаю уривки із документу — політичного твору В. Винниченка під наг. „Відродження нації”, Віденськ, Австрія, 1920 рік. Хоча зазначу, що літературний модернізм В. Винниченка, за який халаниються тепер УВАН і НТШ, цілковито застарів, а як показала вистава п-ї Крушельницької в Нью-Йорку п'єси В. Винниченка „Чорна пантеона”... — він був, є і буде аморальним автором, який розкладає читача-глядача.

Так отже, кілька уривків з того, що писав сам Вол. Винниченко, зокрема про українських соціялістів, які переважували в УЦРаді таких патріотів, як Симон Петлюра, або ідеологів, як націоналісти полк. Є. Коновалець чи інж. М. Міхновський:

„Ми, українські соціал-демократи — вихолостили марксизм і тому залишилися безпідніми... Ми не розуміли великої, могутньої простоти большевизму, яка є властивою всім іншим, послідовним” і т.д.

Рідну соборну державу українського народу — УНРеспубліку — В. Винниченко називав „бідною хуторянкою в буржуазних рукавичках на порепаних руках”, себто зневажає відновлену Українську Державу, рідний твір рідної Нації.

Про західні демократії: „Світові убийці і грабіжники”...

Вол. Винниченко, восхвалюваний сучасними УВАН та НТШ у Америці, ненавидів Героя України Гол. Отамана Симона Петлюру, „по ініціятиві й заходами якого зчинялись раз-ураз оті гидоти”. Які саме „гидоти”?

Читаемо в книжці Вол. Винниченка ясну відповідь, і ми радимо її уважно прочитати усім діячам УПЦеркви, УКЦеркви і Євангельського

Репрезентантки ОЖ ОЧСУ на спільній Конференції ОУВФронту в 1982 р. в Нью-Йорку, в домі Візвольного Фронту при 136 Друга авеню — під час спільногого засідання представників-делегатів ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ, Т-ва кол. Вояків УПА, Т-ва кол. Політв'язнів, СУМ-А, УНІДомочі, АДУК, ТУСМ.

Руху, від найвищих Ієархів до низових церковнослужителів.

Розхвалюваний сучасними „демократами”, деякими членами НТШ під проводом д-ра Я. Падоха, звеличниками закордонних гельсінських груп, які „дбають” тільки і виключно про „людські права” та братуються зі співробітником „Нового русского слова” ген. Григоренком, — Вол. Винниченко пише:

„Ми навіть не старалися бути... пристойними, послідовними демократами, поступовими людьми. Наприклад: Ні один наш революційний акт не обходився без участі попівства. Кожний універсал обов'язково читався на Софійському пляцу... з торбою попів, з церковним дзвоном, молебнем... А коли між нами були такі, яким було гайдко і соромно від таких недостойних усякого чесного й поступового чоловіка засобів... їм зразу затуляли рота, „нашою державністю”... А коли мною було піднято одного разу питання про те, щоб виключити „закон Божий” з числа обов'язкових предметів (у школі) і ввести предмет історії соціалізму, то ця пропозиція зустріла такий протест, що не було чого й думати про переведення її в постанову”.

Кого вшановуєте, закордонні малороси?

ПРОЩАЛЬНЕ СЛОВО НАД МОГИЛОЮ
ІВАННИ КЛІМОВСЬКОЇ

Не так давно, на бенкеті ОУВФ з нагоди окружної конференції у Детройті, ми щиро смиялися, слухаючи Язигинську. Ще в нашій пам'яті бринята її гострі потепні слова...

Відійшла від нас так несподівано талановита монологістка, жінка — мистець сатиричного слова назавжди...

Іванна Клімовська була людиною неспокою, руху, незвичайної активності. В молодості в рідному Самборі віддавала себе підпільний боротьбі як глен ОУН. На еміграції, поселившись у Гартфорді, Конн., вступила в лави політичної організації Об'єднання Жінок ОЧСУ, зразу висуваючись на провідне місце завдяки мистецьким, організаційним та виховним здібностям. Праця культурно-освітньої референтки гарднерського відділу ОЖ виходила далеко поза її обов'язки. Вона була виховницею суміської молоді, яку виростила на добрих декляматорів, хористів, любителів книжки та назигала їх любити незнану, але гарівну Україну. Її гарднерські імпрези не мали нікого з обов'язкового стандарту, були цікаві, оригінальні і втішалися великою популярністю. Сумлінна праця для організації ввела Іванку до Головної Управи ОЖ ОЧСУ.

Одруження і переїзд до Філадельфії відкрив для неї шлях до самостійних виступів як авторки і виконавця оригінальних сатиричних монологів.

І ще одна прикмета покійної виявилась още зовсім недавно: в неї було безмежно людяне серце, що вміло співгувати переслідуванім і неоцінена цивільна відвага. Наражуючись на смертельну небезпеку, вона врятувала за гітлерівської окупації Галичини життя жидівської родини, ніколи про це не згадуючи, аж щасливо врятовані жиди, які опинились в Ізраїлі, відшукали її і виявили свої рятівниці належну вдягність.

Такою відважною, добросердечною і талановитою була невеличка наша Іванна, скромність якої будемо завжди подивляти. З болем серця відпроваджуємо сьогодні незаступиму

пресову референтку нашого філадельфійського відділу ОЖ ОЧСУ в далеку дорогу...

Сти спокійно, дорога Подруго! Хай у вігному сні з'явиться перед Тобою рідна бойківська земля, до якої любов донесла Ти аж за океан!

Оксана Керг, 1982 р.

Микола Верес

КОНОТОП

В царя Москви червоні вуха,
І набіга на очі кров,
Що той козак його не слуха,
Якусь державу хоче знов.

— Не буде так! Зітру ударом!
Шоріжу веіх! Зроблю потоп!..
І попливли московські хмари
І обложили Конотоп.

Пожежі. Дим. До штурму пинеться
Вал за валом. Конання. Крик.
А мур стойть і не здається, —
Він до покори не привик.

Розгнівався цар. Тут щось не чисто!..
А степ дуднить, а степ гуде.
То в Конотоп, на відсіч місту
Іван Виговський з ханом йде.

Пропори мають запорізькі,
Горять в татар зінні злі.
Ідуть. Ідуть. Вже зовсім близько.
І грізно брязнули шаблі.

Кипить вода в заливі лузі,
Чорніє день. Куриться шлях.
Тріщать довкруг, немов галузя.
Ворожі ребра на списах.

І вже вільна встає твердиня,
І вже гучний лунає дзвін.
Вістять хвалу новій годині,
Складає гетьману поклін.

А цар, як віл очима лупа.
Вістки стралці... Тремтіть, зблів:
Під Конотопом впало трупом
Аж тридцять тисяч москалів!

Bilal Oocy & Hiroto

3 KINTA BILLIERS

THE SAVVAMMO INTO THE PROJECT

47

Qopax i topmax pocinckoroi imteppi, qparhim op-
slerachkoroi Apmai a 40-piaya ii locatahna.
qitqatapunham i cratapunham i krapichkoroi Thor-
yctarao impriratam CVBF i sorpema rotimuhim borram,
yctarao Xapkeeria 360pen, a came: n-p Mingo-
Bogojomimp Ma3ayp iia Biititiy YKWA ha Ijimhon,
Laja Saropoguta iia O6ejhanna Kjinch QOCY,
Haujohaziphoro fohay (aknii uporo porky mogni y
Haujohaziphoro Bnaseajphoro Pekopan) ja iia biia Opras-
Hikaro bei motenepejimi pekopan) ja iia biia Tla-
chisaijin Ykrapichkoroi Bnaseajphoro fohay a Tla-
marain, Itta, Basa Tlazink iia Chinan Ykpatih-
karao, Ahayin Hinckohay biia Ykrapichkoroi Hapori-
karao, Hoi Thomoi, aka came nepehecia cboro no nehtpahio
Hoi Thomoi, aka came nepehecia cboro no nehtpahio
lebrahor biia Okpykhoroi Komterry Ykrapichkoroi
Hapajero Gohoyi biia Hikaro, i biia OOHCY a Tlitzegypai ta Ahupiñ

Minyurin pik upari nozhanica a Hikaro rejin-
babim esatryashan 40-pi hinni Akty 30 Yele-
ha b unigytchocti ofirhoro 3 nolo hanigipu aetin-
hixx tooqib, rojoran Yrpaichckoro Ulepkaahoro
Thpabimha, Rojoran Thpoboy Oprahizatii Yrpa-
horo qhoccaha Cteuhka ta nolo apykhun, lo-
,,Okepennieh Perro,, mfp-a Czalan Cteuhko, — ak
maohoro pejatopa „ABH-Kopechotjeh“ ta
tek i Bejimko etapatio ha Yrpaichckomy ey-
chitiphomy i motitinhomy moi i s hepehachcio
cmepbro Y Jahn Lejeben-Cteuhok, aroi noxopon
cetrahae micuha hepeaxyarat bei imtpean, traum-
torsati rupejorak sriatoro poky, zje xoterca
yikaro, akgan he etazlo oprahizatii Bnsborjphoro
phioty. Mokha biymintu herish takin a6eypp,
ha te, ujo6 mortn 3aarrnti — ak ocb ha XII-in
komechis 3 A-PoJ lomahom vodnichetpam, my 10-

Bimuth OOCY Bilygye Barrapahin 3aai 6ypnry CYM.
Pecan u., p. upn Bimorhenin 3aai 6ypnry CYM.
30open blirkpab yctymarohnin rojora Umtapo Bar-
pian i wepetabar jasjapme rejeheha nngpahin wpean-
jii 3 Terjem Bohagom ha joi. 30open nngpahin wpean-
mopajok hapai, nngpahin homihauhny komiche
Bacnjem Thajatthorokom ha joi i pedoajonijny
3 Bacnjem Thajatthorokom ha joi i pedoajonijny

Богдан Лівчак

У СОРОКРІЧЧЯ АРМІЇ БЕЗСМЕРТНИХ

Одвічна стихія від початків існування українського народу, згодом української нації, застазила український народ творити життя серед не раз дуже несприятливих обставин на грані Сходу й Заходу. Ця стихія заставила наших предків створити кілька державних організмів, згодом і Русько-Українську державу,

державу князів, королів, Святослава Завойовника, Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Видимі знаки їхньої державності перетривали десять століть аж до наших часів: перший кодекс права Ярослава Мудрого „Руська Правда”, державний герб, Тризуб Володимира Великого, карбовані монети. Виявом патріотизму княжих дружинників був клич: „Не осоромимо землі руської!”

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ 9-ГО ВІДДІЛУ ООЧСУ В КАРТЕРЕТИ, Н. ДЖ.

У квітні ц. р. в Українсько-Американському Горожанському Клубі відбулися Загальні Збори 9-го Відділу ООЧСУ, які відкрив уступаючий голова д. Іван Рачинський і якими проводила президія: голова інж. В. Янів, секретар М. Гайдзік.

Звітував про задовільно пророблену в минулій каденції працю, крім голови Відділу, місто-голова І. Глущик, секретар В. Матлага, який також писав стислі інформації до „Вісника”, фін. референт Мирон Гайдзік і члени Управи І. Васічко та інж. В. Янів. Позитивно оцінили працю Відділу члени Контрольної Комісії друзі Т. Дреботій і Я. Турко. Після обговорення звітів і уділення абсолюторії вибрано нову Управу в майже незміненому складі, за виключенням секретаря В. Матлаги, який, однак, увійшов до складу Управи як член.

Нова Управа 9-го Відділу ООЧСУ: голова І. Рачинський, заступник І. Глущик, секретар І. Васічко, фін. секретар М. Гайдзік, орг. реф. О. Глущик, члени Управи інж. В. Янів та В. Матлага, жіноча референтка Марія Глущик, культосв. реф. Б. Теребецький, господар М. Кухта. До Контрольної Комісії були вибрані: голова І. Кухта і Т. Дреботій та Я. Турко.

Після подяки голови д. І. Рачинського за довір'я і його заклику до праці для добра Нескореної України, та короткої дискусії, як краще відзначити 40-ліття створення героїчної УПА, Збори були закінчені з побажанням омолоджувати членство Відділу.

Два століття наші предки боролися з різними наїздниками. І хоча під натиском татар впав золотоверхий Київ і другі городи на Придніпров'ї, галицько-волинська держава ще сто років стримувала своїми лицарями навалу кочовиків і охороняла західноєвропейські країни. То ж і не диво, що польський князь Володислав Локетко назавв українських галицьких князів Андрія і Лева Юриєвичів „Непоборним щитом від татар”.

Ця стихія не дала пропасти українському народові в часах татарського і всякого іншого лихоліття. Гін до самозбереження дав початок творення козацтва. Відродилася українська козацька держава, творцем якої був гетьман Богдан Хмельницький. Відродилася давня слава українського лицарства. Козаків уважали за „прямих наслідників давнього княжого воїнства”. І хоч Козацька Держава не вдержалась через пажерливість хижакьких сусідів, традиції козацтва, традиції Запорізької Січі перетривали до найновіших часів. Не поміг варварський чин московської цариці Катерини II, яка руками московських вандалів зруйнувала цей бастіон українського війська.

Відродилися ці традиції, княжі й козацькі, у новітніх полках соборної Української Держави в 1918-20 роках.

У великій мірі на творення українських полків тих років мав вплив могутній голос Т. Шевченка, з його „Вставайте, кайдани порвіте”.

Також пророчі слова І. Франка „Засядеш у народів вольних колі” сповнилися внедовзі. Сам Франко не мав щастя бачити Україну, як

„хазяїна домовитого”. Все таки гейби перші проміння сходячого сонця почали вже за життя Великого Каменяра освічувати українську землю, — це були перші військові відділи УСС-ів.

Україні не довелося довго „засідати у народів вольнім волі”, бо „встоятьсь не було сили”, Вони, ці лицарі Мотовилівки, Конотопу, Маківки, заповіли, що „вернуться ще тії Стрільці Січові”!

Прийшли 1940-ві роки. Покотились в Україну навали свіжих хижаків, одні зі Сходу, другі зі Заходу. Вони зустріли несподіваний спротив нових воїнів, нащадків княжих, козацьких і найновіших лицарів усіх армій українського народу й підпільних воїнів УВО-ОУН.

Німецькі загарбники не захотіли визнати права за українським народом творити свою власну державу, яку ОУН під проводом Ст. Бандери проголосила у Львові 30 червня 1941 р. Тоді новітні герої-лицарі 1940-років, черпаючи наснагу із заповітів славних княжих і козацьких полководців, створили нову збройну силу українського народу — УПА, яка записалася золотими буквами на сторінках української найновішої історії.

Отож на відвічних українських землях зударилися дві цілком протибіні сили. Одна — український народ, відвічний господар тієї землі, під проводом ОУН змагає створити Суверенну Соборну Українську Державу. Друга — німецький завойовник, який плянує на руїнах московської імперії СССР творити свої колонії. Усі знаки показували, без жадного сумніву, що німці стремлять до якнайскорішого винищення українського народу.

Протиукраїнські акції німецьких окупантів досягають своєї кульмінаційної точки на переломі 1942-43 року повний образ перспектив українського народу під німецькою окупацією дає „Інструкція” Коха. Там написано: „В Україні мусить бути створений великий колонізаційний простір для німців. Просторів, що ніколи до Європи не належали, не треба зараховувати до Європи. Це історична брехня, що Україна була будь-коли європейським фактором”!..

Це вказує на жорстоку дійсність, з якою

„розв’язував” Кох усі питання, політичні, культурно-освітні, церковні й економічні. Чи діяв Кох самочинно? Ні! В такому самому дусі говорив і Гітлер. Він сказав: „Не можна вести війни, зберігаючи закони чести. Війну треба провадити з небувалою жорстокістю”.

Побіч німецького терору, що вже зимою 1942-43 р. приневолює українські маси на Волині й Полісі шукати захисту по лісах та братися за зброю, щоб оборонити своє життя, починають діяти на цих теренах ще й інші, ворожі Україні чинники: польські організації посилюють свою акцію, але діють в дуже ганебний і підлій спосіб. Співпрацюють і з німецьким окупантом, а ще більше з московською агентурою.

ОУН, як єдиний революційний чинник у визвольній боротьбі українського народу, на своїй III Конференції з дня 21 лютого 1943 р. постановляє творити осередки організованої сили.

Події котяться дуже скорим темпом, на терені Волині і Полісія. Українська поліція, яка мала бути ужита німцями до здавлення самооборонного руху, на заклик місцевих революційних чинників, включилась до цього руху і підсилила його ряди.

Ось так скріплений збройний рух прийняв назву УПА, яка перейшла організаційно під керму ОУН.

Весною 1943 р. починається великий наплив тероризованих мас не тільки з теренів Волині і Полісся, але й даліх східних областей. Таким чином Волинь і Полісся стають базою нової української військової сили. Збираються маси молодого народу, як колись ішли такі маси на Низ у Січ Запорізьку ...

Тепер, з відстані 40-років, хоч вкоротці перейдім ті минулі роки, і роки з Визвольних Змагань 1918-20-ті.

Хоча ніби, які подібні, а заразом, які різні ті періоди часу.

Тоді революція спричинила розвал царської імперії, для будови української держави заиснували надзвичайно пригожі умовини, для якнайскорішого проголошення самостійної Української Держави. Однієї десятої з мільйонової маси вояцтва вистачило б для закріplення стабільності українського уряду і Української

Держави. Тодішні соціалістичні проводирі з Винниченком звели на ніщо ту надзвичайну нагоду будови своєї власної хати-держави.

В 1940 роках не було найменшої причини сподіватися сприятливих обставин. Три мільйони українців, полонених з московської армії, які добровільно здалися в полон з надією, що стануть воїнами української армії, — гітлерівські варвари пляново заморили голодом на смерть.

Роздумуючи над тими подіями з минулого, дозвольте запитати, який глупд мають всякого роду ессеї з такими чудернацькими наголовками як „Тавро бездержавності”. Таке щось можуть творити люди, які справді на чолі мають якесь тавро, яке їх усюди переслідує... Чи можна добавувати якесь „тавро”, коли УПА, опанувавши значні терени Волині і Полісся, крім бойовий дій, приступила там до упорядкування адміністраційного. Треба було наладнати шкільництво, земельні справи, господарське життя у цілості.

Літом 1943 УПА поширила свої дії і на Галичину та велику частину Правобережної України. УПА охопила широкі простори, український народ ставув на позиціях ОУН — Українська Самостійна Соборна Держава. Це був початок нової доби у визвольній боротьбі українського народу.

Передові ідеї волі народів і людини, що їх проголосувала геройчна УПА, притягали в ряди УПА різні народи із московської імперії, як: грузин, азербайджанців, білорусів, татар та інші. З них потворено окремі національні відділи з їх власним командуванням.

У листопаді 1943 р. скликано на Вінниччині Конференцію Поневолених Народів, — зародок АБН, де опрацьовано спільні цілі і методи боротьби усіх поневолених Москвою народів.

Бойові і політичні успіхи УПА зацікавили українською проблемою сусідів України та інші чужонаціональні політичні кола. Почалася спроба нав'язувати переговори з українськими представниками, які до цього часу були з кругом УПА.

Виринала конечність створення загальнонаціонального представництва українського народу. 1944 р. 11 липня у Карпатах відбулися

наради Українського Революційного Парламенту, який прийняв назву УГВР. Головою Великого Збору УГВР обрано громадського діяча Волині Ростислава Волошина. 15 липня 1944 відбулися вибори Голови Президії УГВР, членів Президії УГВР, Голови Генерального Секретаря УГВР і інших. Урочиста тиша запанувала в залі нарад, коли Голова Президії УГВР став перед Головою Великого Збору УГВР, поклав руку на український державний Герб та почав повторяти слова присяги... Це присягав Президент України перед усім українським народом.

В Універсалі УГВР читаємо: „Сучасне українське покоління нехай буде горде, що саме йому доведеться в геройській боротьбі довершити будову української держави”. УГВР закликає Український Народ: „Ставай до боротьби, кріпчись у своїй вірі!”

Революційні сили з початком 1944 р. начислювали вже 50 куренів і 15 куренів заприязнених народів. Число вояків УПА доходило до 200.000.

Треба ще підкреслити соборницький характер УПА. Шефом штабу УПА-Північ став полк. Ступницький (УНР) відомий як ген. Гончаренко. Полк. В. Євтимович (гетьманець) став членом Головного Військового Штабу УПА. Також із групи от. Бульби і полк. Мельника військові старшини одержали старшинські пости.

Ось як підходив до тих справ Ольжич-Кандиба: він власним рішенням вислав певну кількість людей до старшинської школи на вишкіл. Знаємо, що ПУН не схвалив рішення Ольжича-Кандиби. П'ятнадцять ганьби останеться на все постіва ПУН. Ольжич-Кандиба був заарештований гестапом і замордований. Це повинні мати на увазі усі „писателі” пашквілів на УПА.

У серпні 1944 р. УПА вступила в нову дію під московською окупацією. Німецькі полчища вийшли з українських земель.

ПОКЛІН ГЕРОЯМ УПА! СЛАВА УКРАЇНСЬКИМ РЕВОЛЮЦІОНЕРАМ-НАЦІОНАЛІСТАМ!

Почався другий етап воєнних дій УПА, під московською займанціною.

Немає прямо змоги коротко з'ясувати усю революційно-визвольну боротьбу, яку провадила УПА під проводом Головного Командира УПА сл. п. ген.-хор. Тараса Чупринки-Шухевича, який, готовий на смерть від початку своєї революційної боротьби в УВО і в ОУН, вирішив, що УПА дальше буде боротися проти московського червоного окупанта.

Вже в роках 1941-44 мала Україна одного „визволителя” Гітлера.

Москва, підтримана допомогою Америки, горлала перед цілим світом, що вона є „визволителем” українського й інших народів. Боротьбою проти Москви УПА мала заалармувати волелюбний світ, який повинен був зрозуміти східність і підступність Москви.

УПА мусіла провадити збройну боротьбу проти московського молоха, без огляду на кочечні для цього жертви.

Не злякався Головний Командир УПА фізичної переваги москвинів. І його дружина осталась там, щоб нести тягар боротьби так, як будуть його нести жінки, матері і сестри усіх вояків УПА.

Залишилися в Україні, не злякалися марева сибірських казематів. По сьогоднішній день карається Син Безсмертного Батька у московських казематах — Юрій Шухевич.

Мужністю, твердістю і незламністю дзвеніли слова Головного Командира у його „Зверненні” до Бійців і Командирів УПА в травні 1945 р. Там стверджувано розвал Німеччини, та заразом підчеркнуто загребущу кровожадність московського молоха, який кинув у бій цілі орди проти УПА, щоб зліквідувати „бандерівських шершенів”. Ішла боротьба на життя і смерть. Особливо дуже тяжкі і гарячі бої відбувалися в роках 1945-47. Як виходить з обчислених даних, то ті „бандерівські шершені” таки добре жалили московського ведмедя.

В п'яту річницю боротьби УПА проти окупанта Головний Командир в день Покрови Преч. Діви Марії писав: „Гордо погляньте на минулі п'ять літ і з пошаною спом'яніть всіх, що жертвою свого життя викували цю Нову

Добу. В нинішній святковий день УПА з гордим голом глядіть у майбутнє”.

Як бачимо, ці слова Головного Командира дуже добре впливали на психіку його бійців.

Ще в 1944 р. була запланована засідка — і смерть московського маршала Ватуніна. Довго не було відваги у московських опричників признатися, що це діло УПА. Щойно 1969 р. маршал Жуков у своїх спогадах це явно стверджував.

Криваві бої, які зводила УПА з московськими загарбниками, мали великий вплив на московських вожаків. Це стверджує американський державний секретар Штетініос на підставі розмов з Сталіном на конференції в Ялті. Сталін почув свою позицію в Україні дуже тяжкою і непевною, і тому вимагав допущення Укр. ССР до ООН, як члена-засновника.

Мені приходять на думку слова одного американського вояка, який сказав: „Нє ведзець, ктури дябел горши, чи Гітлер чи Сталін”. Зраз знаємо, що були такі, як американський генерал Паттон, який вимагав дальших маршів американських армій на Схід, та такі чомусь „єшадково гинуть у „випадку”...

Захід не хотів вірити, що Сталін є гірший диявол, навіть від Гітлера.

На знищенні УПА Москва вислава більше, як півмільйонову армію військ НКВД, які прозвали себе „сталінськими дітьми”! Почалася „велика облава”. Московська наволоч уживаєла усіх жорстокостей не тільки супроти УПА, але і проти населення; уживали навіть затруєних, заразливих бактерій.

Та скоро відчули москвина, що бандерівські „шершні” кусають дошкіульно. В травні 1946 року загинув і головний опричник ген. Москаленко з почетом, полковником і двома майорами. Вслід за ними пішли тисячі енкаведистів.

У виданні українського підпілля англійською мовою 1947 р. подано, що під час „великої бльокади” згинуло 15.000 москалів і 5.000 українських вояків.

Головний Командир Тарас Чупринка писав: „Безстрашні командири і бійці УПА написали на їх прaporах ряд бойових гінів, що золотими буквами запишаються в історії української зброй. Знайте, що такої геройської доби взагалі не

знає історія людства. Вояк УПА, український революціонер заступить місце спартанця в історії людства".

Відтого часу УПА перегрупувалася: потворено невеликі числом відділи УПА. Замість відкритих боїв, почали вживати засідок і насокіків на станиці НКВД. Ця тактика була не менше болюча для московських окупантів.

Треба ще згадати терени Закерзоння, де та-жок діяли відділи УПА в обороні українського населення. Там був убитий польський заступник міністра війни ген. Сьверчевські, який доповнив листу погиблих: німецького ген. Люце, московських Ватуніна, Фьодрова, Москаленка...

Відомий є „славний” пакт трьох: Москви, Варшави і Праги у боротьбі проти УПА. Наша Армія уряджувала рейди. Такі рейди відбувалися також по чужих країнах, як Білорусь, Польща, Румунія, Словаччина. Ціль тих рейдів — ширення пропаганди українського визвольно-революційного руху. В Братиславі в 1949 р. відбувся суд над упівцями, яких почали звати „бандитами і вбивниками”. Підсудний Іван Кліш запротестував: „Ми бійці УПА, і як такі ми присягали служати наказів нашого командування”. Суд пішов на нараду і схвалив звернути підсудним однострої і відзнаки. У світі ця справа викликала своє враження.

Пройшли до кінця сорокові роки, повні кривавих боїв, але кров упавших не йде намарно.

Найбільшою втратою для України, УПА і підпілля ОУН була смерть у бою ген. Романа Шухевича 5 березня 1950 р. Загинув Провідник Воюючої України, Головний Командир УПА, Голова Генерального Секретаріату й Голова Проводу ОУН на Рідних Землях.

Залишилася невмируща слава легендарного Командира Армії Безсмертних. Із 43 років свого життя 27 повністю віддав Україні.

У жовтні 1982 р. сповниться сорокрігга ство-

*Коли мегами небо злоба крає
І крушишть твою ероду світову,
Я тоді з твоїм ім'ям вмираю
І в твоєму імені — живу!*

*„Україні” —
Василь Симоненко*

рення УПА. ОУН-УПА створили новий період української державності.

Щойно 1953 р. всенациональне повстання Москва зламала фізично, а ідейно воно не переможене. Боротьба новими формами проходить сьогодні далі.

Повстання у концтаборах 1953-1959 р. — це продовження величних традицій УПА. Шести-десятники-семидесятики в Україні — духові діти героїчної УПА. В Україні стоїть твердий непереможний Визвольний Фронт, другий твердий український національний Визвольний Фронт стоїть у всьому світі, із ОУН в авангарді. Цих фронтів не зламає жодна ворожа сила.

СКУЛЬПТУРА УКРАЇНЦЯ — НА ПОДВІР'Ї ОН

На подвір'ї Об'єднаних Націй у Нью-Йорку, біля якого не раз відбуваються українські та ін. протестаційні антимосковські демонстрації, стоїть велика бронзова фігура мужчини-силача. У лівій руці він затискає ручку меча, а правою заносить вгору молот над мечем, який внизу вже „перекований на рало”. „Перекуєм мечі на рала” — так і звуться ця скульптура Євгена Вутетича, відома в колах ОН, як „російська” або „советська” скульптура, і те ж саме скажуть про автора-скульптора.

Насправді Євген Вутетич — українець, нар. 1908 р. в Дніпропетровському, помер у 1947 р. Жив один час у Ростові на Дону і в Ленінграді.

Талановитий Є. Вутетич мав особливий дар до монументального мистецтва. Його скульптурні постаті це велетні, повні фізичної краси і сили. Після закінчення Академії Мистецтв у Ленінграді в 1930-х рр. його спершу бойкотував советський режим, але згодом був піднятий „до небес”. Він був автором потворної, похмурої скульптури у східному Берліні, в Трептов парку, під назвою „Солдат-визволитель” (московсько-большевицький „визволитель”...). Йому ж належить і другий кольос-пам'ятник, на Мамаєвих горбах, у Волгограді (кол. Сталінграді).

Москва використала талант Є. Вутетича навіть по його смерті: зі знайдених зарисовок, креслень, малих глиняних фігурок вибрали його працю для монументу „Маті-батьківщина” в Києві, з написом „Велика вітчизняна війна 1941-45”. Та „Маті-батьківщина” не має нічого спільногого з Матір'ю-Україною.

Так ворог використав великий талант ще одного сина Української Землі, який починав творче життя з українських скульптур на народні теми: запорожці, рибалки, українські селяни, вершники, пасічники були його першими улюбленими темами.

Л. П-а

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!
УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ ПЕВНІСТЬ

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSN.
936 N. Western Ave., Chicago, Ill. 60622
312-772-4500

ФІЛІЯ:

2166 Plum Grove Road, Rolling Meadows, Ill. 60008
312-991-9393

- В «Певності» Ви одержуєте найвищі відсотки на всіх родах ощадностей, нараховувані щоденно від дня вкладу до дня вибору й виплачувані квартально.
- В «Певності» Ви одержуєте відсотки від відсотків.
- В «Певності» Ваші ощадності обезпечені Федерально Агенцією до суми 100 тисяч доларів.
- В «Певності» Ви можете відкрити пенсійні конта, т.зв. IRA і Keogh, чекові конта та користати з першою депозиту пенсійних чеків.
- В «Певності» є до Вашої диспозиції різного рода щадничі Сертифікати.
- В «Певності» є вогнетривалі скриньки для перевозування цінних речей.

ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ В УКРАЇНСЬКІЙ ЩАДНИЦІ «ПЕВНІСТЬ» —
НАЙБІЛЬШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ФІНАНСОВІЙ УСТАНОВІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА**

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА
ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І
ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ
ЧЕКАМИ; УДЛЯЄ НАЙДЕШЕВШІЙ

КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ,
ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки,
вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця
забезпечене.

Приймає ощадності і платить 7% дивіденди
Безплатне забезпечення ощадностей
Безплатне життєве забезпечення
до 2,000 дол.

Адреса:

**SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION**
301 Palisade Ave. Yonkers, N.Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

„БУДУЧНІСТЬ”

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5½ % ДИВІДЕНДИ

Вкладчики мають безкоштовне життєве
забезпечення до висоти 2,000 дол.
Ощадності забезпечені до всякої висоти.

Future Credit Union of Detroit
4641 Martin Ave., Detroit, Mich.
3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212
Tel. 843-5411

T a p a c M e e s e n k o

It ceoso he uypatritecb...
I syjokony haysatritecb
Uymanure, surarite,
Ystireca, gparu mot,

serhux uyluyutte?
E u he nacye rake nopyehrhna i no hotunx sa-
saekjnu yilobr mytihkoei cohui!. . .
— Bo goho yipioheneke, kopotereke, mosenk uo-
I he kytishu ha elitnogeib, noacnhua:
tuu i hanaccritunuu?
— A shatec eycikho, sowy eih takuu cepuu:
cychikhu, skra byura celiikon ix cynepechn:
eih in ekpe yonik uo juknu, soha cradaia uo
touky i nposesu. Bece x rakuu ojthogo payay, ktonu
eoha, maxhyletu Geahamjihno pykhoio, ectyuanitac
huhn npxuoxuu uo hemopodayiu uo hepxoeuu i hanacntuo-ceapunuu. Hactro mik
hepxoeuu; eih eye ihotl etuasi — pyxunuu, he rituu; : eih eye ihotl etuasi — da cronean, "y kumethoi
hoh etuasi, he hanaccritunaa, noetipa, mosenha, mosenha,
tuyintuu, yipioheneke. Bonha byura qfurmarts
upadetuu jkhontsuu Tofir; eih hanannu —
Bonha byura ckoji he yipak he tleatuhue noaplyakkue.
tadospit jkuu sofi ha hanaccritunuu, e hanomu
Kosinuce, tle 3a hotuot, "qfintenuu", e hanomu

pendu! ; Y pis ii dashyuu 6!
eaterba dathipeckeba "auktarypa" i, "rotaritira-
ea xoxipomon xoxtur. Or, kogu curia in — xau xo-
nepeticthony Bosy byura enuhonky surassei gozo-
sunhur akpaa ouz gaeterha yipidhoru, eih krosa
i we akehi. Hanqitahue kpkuy ha enu gahnepiene
kietuhua", "Ykpatichke jkurtax", "Haw Tonoce"
"ypos", ra naday yipidhoru, ak ocs kohunua "Barb-
mifdy, eki soe jo sacy sarehnyt cooi ha "Gan-
muk hunnu hemae, ate 3a te e naday methogo ha-
II padeua, gaeterhu Geppahapunue su 6ptrahie

ogoodohi nape ykipachvongo hopyoify.
wuy kurti ta eeuytph de3akomwiccoeu emas e
ty i uo eohu hanahorots roh y kohomu noqitusho-
socru OVA i Ykpatichkojo Bueabuqogo Fpon-
gaetrauu, skra crapatemhno myrue gakr uqey.

Otaru matpercua cupaea i 3 meraknumu hotunuu
mochka.
Ginpat horjutuna myxa ue — mathocichka.
3 soootosu elijonuu eih gakr, uo han-
tuck ha eytunu 3 ouuu co6asuu npigibaekon.
tuck ha crapatemhno he nro6auo crpitad-
takon. Tonu a crapatemhno he nro6auo crpitad-
spaknu — noropeade bu eam trahnu. Ta u intury
ak bu tar uony cutia Geppahapunaa su xox bu eie-
hori, sotoreuu potreparu eac ha trahnu. Ee,
co6asoso trapapamuy, atie u catnur eam npocro ni-
ha; Byxa mycute darwakru; I he nune hapogutu
hapogutu rakhgo saheroy-nuchota, uo mako pif-
meraphoenu myluykamuu". Tare, no6asenuu eac,
Ihuta cupaea 3 meraphikuu co6ashakanu — "hu-
gi i ergyuntpca 3 nposon.

e awut puyi nopyaluy ruputry, nune sarehne co-
ziokonua, to ecce x ha eac he humaite, no6asenuu
trapuntpca rakhnu, akony he uo eno7ouo eatua gi-
nyckatori. Haeti ktonu 3 ux, "co6igithux", co6a
co6ak nepekjarb ha npue azi i ha eytunu he en-
i hanomy kihenub. Benuzaa otiqutux arpecenhuu
za etuasa, to sarehne ha eac pa3-jea BiHsuhoru
kazhigay, hanpukrana — boeszypa, xoptra su es7o-
pyxherpca. Ktonu x arpciphetre co6aky methotgo
methotaptrice eih hposo ectre, i haetib he eo-
no6asenupca ha eac szipitnue, hase ha nrecb
so he rygpyeete i chonkiho o6muhanete, eih nune
ha eco ceojo noekunuy ha ntitoxoff, ktonu en uo-
tak iju co6i 6emesho i 6ea qfuna. Postisutuu
crpithet eenuseahoro Geppahapunaa su qfurnaa,
knu. Oro ujet co6i nupho eytunu i, ktonu sy-
enu e matrehphri myluykunuu — "kumetphkoi uyluy-
upakruu neperekhaec, uo hanqitahue hanaccritu-
nupakruu uifikon. 3 tux co6asux 6atqatuu a ha
nupakruu uifikon. tuck nepea arpecenhuu, a saekjnu o36oehuu
tuck nepea arpecenhuu. Tonu, wod ycnutho odoopohna-
zognat i ceo6oja. Tonu, wod ycnutho noeha gta-
mu, tura aknu, ak eitomo, e Amepnui noeha gta-
eckyppi eytunu, uo "ekcunuehru", 3 co6ak-a

(Ф е н е р о н)
LA3ETHI LYUNHIN

Taharko Heedaytpho